

«Галоўнае — айчынная навука павінна рухаць эканоміку краіны»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

Прэзідэнт зрабіў акцэнт на тым, што гэта нават не пытанні — гэта задачы, у вызначэнні якіх, паводле нядаўніх сацыялагічных даследаванняў, улада і грамадства адзіныя. Ён нагадаў, што ў прырытэтах развіцця краіны беларусы на першае месца паставілі навукаёмістыя галіны прамысловасці, якія забяспечваюць тэхналагічны прарыв і выхад на знешнія рынкі, а таксама высокатэхналагічныя галіны аграпрамысловага комплексу. І ў сувязі з гэтым ні ў якім разе нельга забываць пра жалезнае патрабаванне: забяспечыць самую высокую якасць.

«Гэта стратэгічна правільны падыход, — заўважыў беларускі лідар. — Дарогі, жыллё, адукацыя, культура, спартыўныя аб'екты — усё гэта будзе развівацца, калі забяспечым у краіне навукаёмістую канкурэнтаздольную вытворчасць. Адсюль — экспарт, годныя зарплаты, падаткі і бюджэт. Паспех на новых рынках залежыць ад таго, з якім прадуктам мы туды зойдем і наколькі ён будзе запатрабаваны». Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што і ўніверсі-

тэцкі, і галіновы, і акадэмічны сектары навукі павінны працаваць на гэтую мэту ў цесным узаемадзеянні. Па яго словах, трэба прааналізаваць, наколькі адладжана гэтае ўзаемадзеянне і ці няма распыленна з улікам кампактнасці Беларусі.

«Галоўнае — айчынная навука павінна рухаць эканоміку краіны. Гэта значыць, павінен быць канкрэтны вынік, адчувальны для дзяржавы і людзей. Асабліва зараз», — канстатаваў Прэзідэнт. Пры гэтым, ён падкрэсліў, ні ў якім разе не адмаўляе развіццё фундаментальнай навукі. Яна дазваляе зазірнуць за гарызонт, гэта важна. І яна, як запэўніў кіраўнік дзяржавы, будзе ў нас развівацца. «Але сённяшні дзень робяць вынікі прыкладных даследаванняў. Менавіта яны ўзнімаюць краіну на новы ўзровень», — заўважыў ён.

КАЛІ НЯМА ПЕРАЕМНАСЦІ — І ВУЧОНАГА НЯМА

Беларускі лідар звярнуў увагу, што зараз ідзе працэс выбараў членаў Акадэміі навук. «Значнасць іх навуковых распрацовак для дзяржавы — краеву-

гольны камень крытэрыяў адбору», — заўважыў ён. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што таксама важна навукаўнасць уласнай школы, якая прываблівае ў навуку моладзь. «Калі няма прадаўжальнікаў ідэй, няма пераемнасці — і вучонага няма», — адзначыў ён.

Прэзідэнт падтрымаў прапанову саміх вучоных аб тым, што неабходна ўстанавіць дакладныя крытэрыі адбору кандыдатаў у акадэмікі і члены-карэспандэнты. «Ніякіх кумаўства і кругавой парукі, чым часта грашыць гэтая сфера, — папярэдзіў ён. — А потым правесці выбары ў адпаведнасці з абноўленымі Статутам НАН Беларусі і Палажэннем аб выбарах. Узмацняючы пул акадэмікаў і членкораў, варта сыходзіць з таго, ці дастатковы іх рэальны ўклад у айчынную эканоміку. Ці стаць нашы вучоныя ў авангардзе вырашэння стратэгічных эканамічных і сацыяльных задач?»

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на яшчэ адзін важны аспект. Ён узгадаў тэзіс аб тым, што навука не мае айчыны. «Але навукоўцы нараджаюцца, вучацца і дасягаюць пэўных вышынь, будучы грамадзянамі сваёй

краіны. Большасць вялікіх навукоўцаў — сапраўдныя патрыёты. Скажу больш: грамадзянін з высокім званнем вучонага павінен быць самым актыўным правадніком дзяржаўнай пазіцыі», — сказаў беларускі лідар.

У цэлым, на словах Прэзідэнта, пытанні да навуковага асяроддзя шмат. Ёсць пэўныя поспехі, але і незадаволенасць вынікамі таксама сур'ёзна. Таму кіраўніком дзяржавы і было прынята рашэнне аб стварэнні пастаянна дзейнай камісіі на чале са старшынёй Камітэта дзяржкантролю. Да гэтай работы было даручана прыцягнуць самых адказных спецыялістаў, палітыкаў для таго, каб адказаць на зладзённыя пытанні развіцця Акадэміі навук. Рабочая група працуе нядоўга, таму на дадзеным этапе неабходна вызначыць асноўныя падыходы, акрэсліць мэты гэтай работы, пазначыць кола пытанняў, якія патрабуюць разгледжання. Група будзе працаваць да 1 лістапада і па выніках сваёй дзейнасці прадставіць даклад, па выніках якога будзе прымацца адпаведны рашэнні, накіраваныя на ўдасканаленне дзейнасці беларускай навукі на карысць краіны.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАМІЛАВАЎ РЫКА КРЫЕГЕРА

Прыгавораны да выключнай меры пакарання грамадзянін Германіі Рыка Крыегер звярнуўся да Прэзідэнта Беларусі з прашэннем аб памілаванні. Ён прызнаны вінаватым у акце тэрарызму, агентурнай дзейнасці, наёмніцтве, стварэнні экстрэмісцкага фарміравання або ўдзеле ў ім, незаконных захоўванні і нашэнні выбуховых рэчываў і выбуховых прылад, учыненых арганізаванай групай, наўмысным пашкоджанні шляхоў зносін, што магло прывесці да смерці чалавека, крушэння і іншых цяжкіх наступстваў. Перш чым прыняць рашэнне аб памілаванні (пра гэта ўвечары паведаміла прэс-служба Прэзідэнта), Аляксандр Лукашэнка запрасіў на размову людзей, паглыбленых у гэту справу.

«Самае непрыемнае пытанне ў лёсе і жыцці Прэзідэнта, якое атрымала вельмі сур'ёзнае гучанне. Рыка Крыегер — грамадзянін Германіі. Аказваецца, толькі ў 1993 годзе нарадзіўся. Судом прыгавораны ў Беларусі да выключнай меры пакарання. Паводле нашай Канстытуцыі і законаў, апошняе слова заўсёды за Прэзідэнтам. Звяртаецца, не звяртаецца (за памілаваннем. — Рэд.)... Я ўжо неяк гаварыў, што самае цяжкае ў лёсе Прэзідэнта — гэта падобныя справы, звязаныя з выключнай мерай пакарання. Але рашэнне трэба прымаць. Я хачу проста з вамі ў гэтым плане, можа, і параіцца. Але пачуць ваша меркаванне. Вы — людзі, якія непасрэдна маюць дачыненне да разгледзенай гэтай справы», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

На сустрэчу, акрамя старшыні Камітэта дзяржаўнай бяспекі Івана Тэртэля, намесніка кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Вольгі Чупрыс, якая курыруе юрыдычныя пытанні, была запрошана журналіст Людміла Гладкая, якая інфармацыйна суправаджала гэту крымінальную справу. Таксама ў кабінет Прэзідэнта былі запрошаны следчы па гэтай справе і адвакат, які абараняў у судзе Рыка Крыегера. «Наколькі я ведаю, суд абвінаваціў яго не толькі ў гэтым. Таму я вас папрашу, вы мяне праінфармуіце, перш чым я буду прымаць рашэнне па гэтым пытанні», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

У тэму

Прэзідэнту трэба прымаць складанае рашэнне

Следчы па справе — намеснік начальніка ўпраўлення КДБ Беларусі Аляксандр ГРЫБ у размове з журналістамі адзначыў, што віна Рыка Крыегера ва ўчыненні злачынстваў, якія яму інкрымінаюцца, поўнасцю даказана. Прэзідэнту былі даложаны ўсе акалічнасці гэтай крымінальнай справы.

«Сумненняў у яго вінаватасці не ўзнікала. З улікам таго, што Рыка Крыегер падаў хадайніцтва аб памілаванні на імя Прэзідэнта, гэтае рашэнне цяпер за Прэзідэнтам у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам», — дадаў Аляксандр Грыб. Ён падкрэсліў, што кіраўнік дзяржавы ўважліва выслухаў усіх прысутных на сустрэчы.

«Я ацэньваю гэту размову як шчырую. Мяркую, што Прэзідэнт пачуў меркаванне ўсіх бакоў, якія прысутнічалі ў працэсе размовы. Мы разлічваем на акт гуманізму, які прыме кіраўнік дзяржавы», — сказаў журналістам адвакат Уладзімір ГОРБАЧ, які абараняў Рыка Крыегера ў судзе. «Усё ў руках Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Астатняе — інсінуацыі. Мы чытаем у прэсе шмат навін, але ў мяне асабіста ніякіх пацвярджальных звестак як аб памілаванні, так і адхіленні гэтага хадайніцтва няма. Аляксандр Рыгоровіч сказаў, што будзе думаць і прыме рашэнне», — дадаў адвакат.

Журналіст Людміла ГЛАДКАЯ інфармацыйна асветляла судовы працэс над грамадзянінам Германіі. Яна расказала калегам, як усяго праз некалькі хвілін пасля абвешчання смяротнага прысуду нямецкія дыпламаты, выходзячы з залы суда, абдымаліся і ўсміхаліся. «Я думаю: вось толькі што грамадзяніну вашай краіны вынеслі (нават калі не браць тое, што ён здзейсніў) смяротны прысуд, а ў вас усмешкі... І яшчэ ў мяне склалася ўражанне, што гэтым людзям (паколькі цяпер мы не чуем ніякіх дзеянняў ці заяў з боку ўладаў Германіі), можа быць, проста рэальна пляваць, — сказала журналіст. — Як бы там ні было, якія б злачынствы ні здзейсніў чалавек, але ён грамадзянін вашай краіны. І я нават у нейкі момант злавала сябе на думцы: а можа быць, яны хочучы, каб смяротны прысуд прывялі ў выкананне?» Людміла Гладкая заўважыла, што цяпер атрымалася так, што гэтага чалавека няма каму абараніць, і ён звярнуўся з прашэннем аб памілаванні да Прэзідэнта Беларусі.

«Так, я, вядома, разумею, што гэта вельмі цяжкія злачынствы, ім абсалютна няма апраўдання. І пакуль я сядзела ў зале суда, я проста не разумела, як чалавек у здаровым розуме наогул здольны здзяйсняць падобнае. Гэта страшнае злачынства — тэракт. З іншага боку, убачыўшы ўсё гэта, гэту рэакцыю — яго кінулі — шчыра, мне нават неяк па-чалавечы, па-жаночаму стала яго шкада», — заявіла Людміла Гладкая.

«Вырашаць Прэзідэнту. Яму трэба прыняць вельмі складанае рашэнне. Але ўпэўнена, што ён, як заўсёды, зробіць мудра», — сказала журналіст.

Валерыя СЦЯЦКО.

У тэму

Васіль ГЕРАСИМАЎ:

«Галоўнае пытанне — як дапамагчы Акадэміі навук»

Старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Васіль Герасімаў падчас нарады далажыў, што за час сваёй працы рабочая група вылучыла шэраг праблем. Распаўсюджаная праблема звязаная з тым, што многія навуковадаследчыя работы не пераходзяць на стадыю ўкаранення ў вытворчасць. Гэта значыць, што пэўныя этапы сістэмы навуковай дзейнасці не спрацоўваюць. Таксама сярод праблем ён назваў адсутнасць адзінай стратэгіі ў фарміраванні навуковых дзяржаўных праграм, неканкрэтныя мэты і задачы гэтых праграм. Васіль Герасімаў таксама адзначыў, што супрацоўніцтва Акадэміі навук з рэальным сектарам эканомікі патрабуе пастаяннага кантролю — вынікі асобных распрацовак выкарыстоўваюцца толькі на працягу тэрмінаў укаранення іх у вытворчасць на адным прадпрыемстве, а не ў маштабах галіны. Асобныя навуковыя арганізацыі, па словах кіраўніка рабочай групы, працуюць на тым, што створана папярэднікам, не імкнучыся да інавацыйнай дзейнасці, працуючы выключна ў сваіх інтарэсах.

У размове з журналістамі Васіль Герасімаў растлумачыў, што зараз гаворка не ідзе аб глабальных праблемах і перабудове ў дзейнасці Акадэміі навук. «Асноўнае пытанне, якое зараз стаіць, — як дапамагчы Акадэміі навук. Гэта першае. Другое — мы не разглядаем Акадэмію навук у адрыве ад галіновай і ўніверсітэцкай навукі. І таксама ёсць пытанні, якія трэба вырашаць. І яшчэ адно важнае пытанне — гэта практыкаарыентаванасць, гэта значыць тыя напрацоўкі, якія ёсць у Акадэміі навук, павінны актыўна ўкараняцца ў вытворчасць. Пакуль гэта не заўсёды спрацоўвае. Таму асноўная мэта дзейнасці рабочай групы — максімальна павысіць ККД Акадэміі навук», — растлумачыў ён.

Раман ГАЛОЎЧАНКА:

«Трэба забяспечыць ператок распрацовак у вытворчасць»

Прэм'ер-міністр Раман Галоўчанка адзначыў, што галоўная мэта рабочай групы — не выявіць недахопы і кагосьці за іх пакараць, а знайсці рэзервы, якія дапамогуць зрабіць дзейнасць Акадэміі навук яшчэ лепшай, закласці асновы, якія дадуць вынікі ў бліжэйшай і сярэдня-дэкадамічнай перспектыве. Кіраўнік урада заўважыў, што ва ўсіх свае погляды на гэтыя пытанні, і важна знайсці кампраміс, які даць магчымасць узмацніць пазіцыі беларускай навукі. «Кіраўнік дзяржавы паставіў задачу не спыняцца, быць максімальна канкрэтнымі, максімальна прадметнымі, ісці ад жыцця», — сказаў Раман Галоўчанка. Ён звярнуў увагу, што гаворка не ідзе пра глабальную рэформу Акадэміі навук, хутчэй пра данастройку сістэмы: «Настройка зроблена, але трэба рэгуляваць, таму што час ідзе, мяняюцца прыярытэты, нейкія задачы становяцца больш вострымі, больш актуальнымі, таму што сусветныя працэсы бурныя. І для таго, каб не апынуцца на абочыне, трэба своечасова мяняць прыярытэты і розныя працэсы», — адзначыў прэм'ер-міністр.

Раман Галоўчанка расказаў, што, на яго погляд, зараз трэба зрабіць акцэнт на ўдасканаленні працэсу трансферу тэхналогій, ператоку распрацовак у серыйную вытворчасць. Паводле яго слоў, праблемы ў гэтай галіне звязаны ў тым ліку з недастатковай колькасцю інжынірынговых кампаній, якія выконваюць функцыю ператоку распрацовак у серыйную вытворчасць. У Беларусі ёсць нядарэжныя таму прыклады — некалькі кампаній, у тым ліку і ў прыватным сектары, якія з'яўляюцца рэзідэнтамі навукова-тэхнічных паркаў і забяспечваюць зручны пераход ад распрацоўкі да ўкаранення ў вытворчасць. «Трэба знайсці фінансавыя інструменты, і мы над гэтым працуем, каб аказаць падтрымку прадпрыем-

ствам у задзейнічанні вынікаў навукова-тэхнічнай дзейнасці, якая здзяйсняецца не ў рамках іх падраздзяленняў, а, напрыклад, у структуры Акадэміі навук. Гэта таксама вельмі важна. Таму што працэс укаранення распрацовак дастаткова драгі: для гэтага неабходна правесці цыкл падрыхтоўчых работ, набыць новае абсталяванне, наладзіць вытворчыя працэсы. Пад гэты патрэбны фінансавыя інструменты. Для нас гэтая тэма цяпер актуальная», — адзначыў Раман Галоўчанка.

Вадзім БОГУШ:

«Навуковая дзейнасць — абавязковая частка адукацыйнага працэсу»

Вадзім Богуш, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі, член рабочай групы, размаўляючы з журналістамі, зрабіў акцэнт на ўніверсітэцкай навуцы. Па яго словах, сёння ўніверсітэцкая навука не з'яўляецца фундаментальнай, яна мае практычныя распрацоўкі. «Вядома, гэта не масавая вытворчасць, гэта адзінкавыя і дастаткова навукаёмістыя рэчы. Але навука ў ВНУ паказала, што рэчы высокага ўзроўню могуць вырабляцца ў нашай краіне», — сказаў ён. Вадзім Богуш расказаў, што Прэзідэнт паставіў яшчэ адну важную задачу перад ўніверсітэцкай навукай — прыцягненне моладзі да навуковай дзейнасці. «Гэта абавязковая частка адукацыйнага працэсу. Але вельмі важна, каб маладыя людзі, пачынаючы з першых курсаў, узаемадзейнічалі з навукоўцамі, каб яны для сябе маглі зразумець, ісці далей у навуку ці не, — сказаў рэктар. — Мы зацікаўлены ў прыцягненні вопыту Акадэміі навук, мы зацікаўлены ў выкарыстанні вопыту практыкаў з розных галін. Таму што рашэнне практычных задач — гэта важны элемент у адукацыйнай дзейнасці. І калі студэнты маюць магчымасць паўдзельнічаць у распрацоўцы — гэта для іх дадатковы стымул развівацца».

Валерыя СЦЯЦКО.